

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2024-880

27.9.2024

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Vilkår for gebyrileggelse – eierskifte - dispensasjon - helse

Klager leverte salgsmelding for eierskifte den 26.1.24. Kjøretøyet stod oppført som uforsikret frem til det ble tegnet forsikring den 31.1.24. Klager ble ilagt gebyr den 29.1.24 for perioden 26.1.24 til og med 30.1.24. Klager bestred gebyrileggelsen og viste til at hans kones forsikring fortsatt gjaldt etter eierskifte, siden kjøretøyet var deres felleseie. Klager viste videre til at det ikke var mulig å tegne forsikring på et tidligere tidspunkt grunnet manglende opplysninger og kontakt med forsikringsforetaket. Klager trodde avtale om forsikring var inngått samme dag han overtok kjøretøyet. Trafikkforsikringsforeningen opprettholdt gebyrileggelsen. Klager var i stand til å gå til innkjøp av et kjøretøy, og det var derfor innenfor klagers kontroll å overholde den lovpålagte forsikringsplikten. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt. Nemnda kom videre til at det ikke var grunnlag for dispensasjon for gebyret som følge av klagers helsetilstand.

Saksfremstilling

Klager ble ny eier av kjøretøyet den 26.1.24 i henhold til innsendt eierskiftemelding. Videre fremgår det av TFFAuto at kjøretøyet stod oppført som uforsikret frem til det ble tegnet forsikring den 31.1.24.

Samme dag som det ble truffet vedtak om eierskifte, sendte Trafikkforsikringsforeningen klager elektronisk varsel på SMS og e-post om at kjøretøyet fremstod uforsikret. Gebyrkravet ble sendt som eFaktura den 29.1.24. Gebyret ble ilagt fra og med 26.1.24 til og med 30.1.24.

Klager fremmet klage mot gebyret 1.2.24.

Klager avviser at det er grunnlag for å ilagge gebyr. Klager viser til at hans kones forsikring gjaldt siden kjøretøyet var deres felleseie. Klager burde derfor egentlig hatt forsikring fra dagen hennes gikk ut. For det andre burde forsikringsforetaket ha kontaktet klager etter at de tok kredittsjekk, og opplyst om at de ikke hadde tegnet forsikring som avtalt. Klager ringte forsikringsagenten gjentatte ganger på mandagen, første virkedag etter at salgskontrakten ble skrevet og forsikring tegnet, men ingen tok telefonen. Klager var sikker på at alt var i orden og avtalen inngått samme dag han overtok bilen. Klager mener derfor at han ikke har gjort noe galt eller uansvarlig og ber om at gebyret bortfaller.

Klager har videre redegjort for at han var under behandling i perioden. I vedlagte legeerklæring fremgår det at klager hadde redusert arbeidsevne og betydelig funksjonsnedsettelse i det daglige.

Trafikkforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen. Foreningen finner ikke grunn til å ettergi gebyret på bakgrunn av den legeerklæringen klager har fremlagt, da brudd på plikten til å tegne forsikring ikke kan anses unnskyldelig som følge av forhold utenfor klagers kontroll. Klager var i stand til å gå til innkjøp av et kjøretøy, og det var derfor innenfor klagers kontroll å overholde

den lovpålagte forsikringsplikten. Det kreves mer til for å gjennomføre et kjøp av et kjøretøy, enn det gjør å tegne forsikring.

Sekretariatets konklusjon: Sekretariatet kom til at det ikke var grunnlag for å gi klager medhold. Sekretariatets begrunnelse er inntatt under:

Sekretariatet for Finansklagenemnda bemerker

Vilkårene for å ilegge gebyr

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikkforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

Av gebyrforskriften § 4 fremgår det videre at:

Ny eier som ikke har tegnet egen forsikring, skal betale gebyr for hvert påbegynte døgn fra og med datoen for vedtak om eierskifte, med mindre ny eier har tegnet forsikring innen tre døgn fra og med vedtaksdatoen. [vår utheving]

Vedtaksdatoen er datoen når en salgsmelding på papir blir registrert i Motorvognregisteret eller når kjøper signerer en elektronisk salgsmelding. Fordi forsikringsplikten oppstår fra og med datoen for vedtak om eierskifte, så er det vedtaksdatoen som er avgjørende for når forsikringsplikten oppstår og tredøgnfristen begynner å løpe. Tidligere eiers forsikring er uten betydning for når forsikringsplikten til ny eier begynner å løpe.

Ifølge TFFAuto ble salgsmelding godtatt fredag den 26.1.24, og fristen for å tegne forsikring begynte dermed å løpe fra og med denne datoen. I ditt tilfelle tegnet du forsikring 31.1.24. Dette var etter at fristen var utløpt. I gebyrforskriften § 4 annet ledd fremgår det at gebyret skal betales for hvert påbegynte døgn "fra og med datoen for vedtak om eierskifte". Dersom fristen er oversittet, skal altså alle dagene inkludert vedtaksdato regnes med i gebyrleggelsen.

Gebyret fra og med 26.1.24 til og med 30.1.24 anses etter dette for å være korrekt ilagt.

Vilkårene for å gi dispensasjon (hel eller delvis ettergivelse/reduksjon av gebyret)

Gebyret må betales, med mindre det foreligger forhold som kan gi grunnlag for dispensasjon etter reglene i bilansvarslova § 17a annet ledd og gebyrforskriften § 9.

Bestemmelsene åpner for at gebyret kan ettergis helt eller delvis. En forutsetning for dispensasjon er at bruddet på plikten til å tegne forsikring må anses som unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll. I dette ligger at du er ansvarlig for alle forhold innenfor din kontrollsfære. Det vil si alle omstendigheter som du kan påvirke.

Det er forutsatt i forarbeidene til bestemmelsen at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at det er den som påberoper seg dispensasjon som har bevisbyrden for at det foreligger omstendigheter som gir grunnlag for dette.

Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) har i FinKN 2020-189 uttalt følgende om utgangspunktet for vurderingen:

Det fremgår av forarbeidene til lovbestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 pkt. 15.10 at den forsikringspliktige er ansvarlig for alle forhold innenfor egen "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende er noe å bebreide. Alt som den forsikringspliktige selv har kunnet påvirke anses som kontrollerbart. Departementet uttaler videre at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger forhold utenfor den forsikringspliktiges forhold, påhviler den som påberoper seg en slik omstendighet.

Det er altså ikke et vilkår at den forsikringspliktige kan bebreides for at forsikring ikke ble tegnet i tide. Det avgjørende er om det foreligger forhold som den forsikringspliktige selv har kunnet påvirke.

Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) har i flere avgjørelser lagt til grunn at dersom man hadde handlingsalternativ, er det ikke ansett å være utenfor kontroll at det foreligger brudd på forsikringsplikten, jf. FinKN 2019-630 og i FinKN 2020-362.

Nemnda har tidligere behandlet to saker som gjaldt eierskifte mellom ektefeller. I sak FinKN 2018-934 oppstod det en uforsikret periode i forbindelse med at klager skulle oppføre sin kone som medeier i kjøretøyet. Som følge av en misforståelse ble konen oppført som hovedeier. Forsikringsforetaket sa opp forsikringen i forbindelse med eierskifte. Nemnda kom under tvil til at det var grunnlag for dispensasjon som følge av at klager ikke var kjent med at forsikringen var bragt til opphør, og la vekt på at gebyrordningen som trådte i kraft i 2018 var forholdsvis ny. I en senere sak fra 2022 (FinKN 2022-515) kom nemnda til motsatt resultat og la vekt på at endringen gjaldt et internt forhold mellom ektefellene, og at eierskifte derfor ikke hastet. Klager hadde altså mulighet til å få til eierskifte riktig og tegne forsikring før fristens utløp.

I likhet med sak FinKN 2022-515 er det vår vurdering at du hadde handlingsalternativer. Før eierskiftet kunne du ha kontaktet foretaket for å få klarhet i hvilke muligheter du hadde for å egne forsikring, herunder undersøkt om det forelå vilkår som kunne vanskeliggjøre tegningsprosessen. Videre forstår vi faktum slik at eierskiftet skjedde mellom deg og din fraseparerte ektefelle. Det kan derfor fremstå som om dere selv kunne velge dato for eierskifte, slik også nemnda la vekt på i 2022-avgjørelsen. På denne måten kunne du ha tilpasset deg og sørget for at du godkjente eierskifte på et tidspunkt du var sikker på at du ville få tegnet forsikring innen fristen.

Når det gjelder sykdom har Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) uttalt at det forhold at sykdom har virket inn og gjort det vanskelig å foreta seg det som er nødvendig for å hindre at det påløper gebyr, ikke har blitt ansett som tilstrekkelig til å fritta for gebyrplikt, jf. avgjørelse FinKN 2019-218. Dispensasjon forutsetter at det legges frem dokumentasjon som tilsier at man som følge av helsemessige forhold har vært helt ute av stand til å ivareta de plikter som påligger en eier av et kjøretøy, for eksempel fordi man har vært innlagt på sykehus, jf. FinKN 2020-514.

Den fremlagte legeerklæringen viser at du har redusert arbeidsevne og en betydelig funksjonsnedsettelse i det daglige. Vi har forståelse for at din helsesituasjon kan gjøre det vanskelig å følge opp dine økonomiske forpliktelser. Likevel mener vi at for de tilfeller man klarer å gjennomføre et eierskifte av et kjøretøy, også må være i stand til å overholde forsikringsplikten (se bl.a. FinKN 2024-127) Slik du har forklart deg i opprettholdelsen av klagen, kan det uansett fremstå som om det ikke var sykdom som forhindret deg fra å tegne forsikring, men i stedet andre forhold.

Ifølge din forklaring tok du kontakt med forsikringsforetaket fredag 26.1.24, samme dag som eierskifte fant sted. Vi forstår det slik at forsikring ikke ble tegnet fordi foretaket hadde behov for å foreta en kredittsjekk av deg først. Du trodde imidlertid at alt var i orden samme dag. Mandagen etter skal du ha forsøkt å kontakte foretaket gjentatte ganger.

I nemndsavgjørelse FinKN 2022-267 stilte forsikringsforetaket krav om forhåndsbetaling av forsikringspremien for tegning av forsikring. Klager mente i den saken at han hadde fått mangelfull informasjon fra forsikringsforetaket. Til dette uttalte nemnda bl.a. at dersom klager var i tvil om forsikring var tegnet, kunne han tatt kontakt med forsikringsforetaket for å oppklare eventuelle misforståelser. Det må derfor antas å ligge innenfor den forsikringspliktiges kontroll å undersøke om forsikring, på bakgrunn av en henvendelse til et forsikringsforetak, faktisk er tegnet.

Dersom du uansett ønsker å påklage forsikringsforetaket, må du fremme en klage direkte mot det aktuelle forsikringsforetaket. Vi kan ikke ta nærmere stilling til spørsmål som direkte gjelder ditt kundeforhold hos det aktuelle forsikringsselskapet i denne konkrete saken. En eventuell klage kan du rette mot foretaket selv om du ikke har fått medhold i klagesaken mot Trafikkforsikringsforeningen. Du har også mulighet til å klage forsikringsselskapet videre inn til Finansklagenemnda Skade (se www.finkn.no – "send klage").

Etter dette anses gebyret korrekt ilagt, og vi kan ikke se at det er grunnlag for å gi dispensasjon for det ilagte gebyret. Gebyr for den aktuelle perioden fra og med 26.1.24 til og med 30.1.24 må derfor betales.

Problemstillingen for nemnda

Spørsmålet til nemnda er om gebyret er korrekt ilagt og om det er grunnlag for å gi dispensasjon for gebyrileggelsen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Saken gjelder endring av eierforhold mellom ektefeller i forbindelse med separasjon.

Gebyrforskriften § 4 andre ledd lyder i helhet slik:

"Ny eier som ikke har tegnet egen forsikring, skal betale gebyr for hvert påbegynte døgn fra og med datoen for vedtak om eierskifte, med mindre ny eier har tegnet forsikring innen tre døgn fra og med vedtaksdatoen. Gebyret skal betales selv om ny eier er dekket av selgers forsikring etter forsikringsavtaleloven § 7-2."

Bestemmelsen skiller altså ikke mellom kjøp eller andre former for overdragelse av eierrettighetene som for eksempel arv eller som her, overdragelse mellom ektefeller.

Bestemmelsen løser også i andre setning det spørsmål som klager har tatt opp; det skal betales gebyr selv om kjøretøyet fortsatt er dekket av ansvarsforsikringen til den som overfører eierforholdet.

Det er ikke bestridt at kjøretøyet var uforsikret i den angitte perioden eller at klager ble korrekt varslet, og nemnda legger derfor til grunn at gebyret er korrekt ilagt.

Spørsmålet blir da om det er adgang til å dispensere, helt eller delvis, fra det ilagte gebyret.

Etter bilansvarslova § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9 kan gebyret ettergis helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom brudd på forsikringsplikten må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll".

I forarbeidene til bestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) side 202) uttaler Finansdepartementet blant annet følgende om dispensasjonsregelen:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren. Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.

Klager har blant annet anført at han gjorde alt han kunne for at forsikringen skulle gjelde fra og med eierskiftet. Han kontaktet sitt forsikringsselskap så vidt nemnda forstår samme dag som eierskiftet fant sted, fredag 26. januar, og oppfattet det slik at alt var i orden, men ble urolig for at det ikke var i orden og ringte påfølgende mandag uten å oppnå kontakt.

Nemnda har i flere avgjørelser understreket behovet for å undersøke på forhånd. Sette seg inn i reglene og planlegge overdragelsen. En slik undersøkelse ville gjort det klart at man har en frist på tre dager fra overdragelsen til ny forsikring må tegnes, at gebyr må betales selv om eventuelle skadelidte er dekket av den overførendes ansvarsforsikring, og at man kan avvente inntil 10 dager før man godkjenner overføringen elektronisk i Motorvognregisteret.

Selv om forsikringsselskapene er tilgjengelige også i helger, er valg av fredag som overdragelsestidspunkt et dårlig valg. Hadde ektefellene ventet til mandagen med overdragelsen eller avventet godkjenningen til forsikringen var på plass, ville gebyrileggelse vært unngått. Klager hadde med andre ord flere valgmuligheter, og det er da ikke adgang til å dispensere.

Klager har utvilsomt helsemessige utfordringer som gjør dagene vanskelige å komme gjennom, men det er ikke adgang til å dispensere med mindre sykdommen gjør det nærmest umulig å ivareta ens økonomiske anliggender. Det siste er ikke tilfellet her, idet klager selv har forklart at han tok aktive skritt for å få tegnet ny forsikring.

Nemnda er etter dette enig med sekretariatet i at det ikke er adgang til å dispensere fra det ilagte gebyret, og klager plikter da å betale det ilagte gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant)